

Služby pre osoby so sluchovým postihnutím v kontexte implementácie Dohovoru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím

PaedDr. Bc. Roman Vojtechovský - MgA. Michal Hefty - Mgr. Angela Hefty, PhD.

Bratislava 25. júna 2016

- SR vyslovila súhlas s uznesením **Dohovoru OSN o právach osôb so ZP** v roku 2010
- SR sa zväzuje k tomu, že bude zabezpečovať:
  - a. osobám so ZP ich úplne a súčinné zapojenie sa do spoločnosti
  - b. rovnosť príležitostí, právo a prístup k informáciám rovnocenne
  - c. rovnaké právo a prístup na vzdelávanie
  - d. rovnaký prístup k samostatnému životu

- analýza poskytovaných sociálnych služieb pre osoby so SP na Slovensku
- frekventované odborné činnosti pre osoby so SP:
  - a. základné sociálne poradenstvo
  - b. špecializované sociálne poradenstvo
  - c. tlmočenie

Prieskum

- tri metódy prieskumu:
  - a. anketa pre každého pracovníka samosprávneho kraja odboru sociálnej pomoci (december 2015)
  - b. overovanie dát dostupnosti poskytovateľov sociálnych služieb pre občanov so SP na webovej stránke centrálného registra poskytovateľov sociálnych služieb a webových stránkach jednotlivých samosprávnych krajov (január 2016)
  - c. elektronický dotazník zavesený na webovej stránke a Facebooku - pre osoby so SP (jeseň 2015)

Výsledky prieskum z ankety a overovaní dát - tlmočnícka služba

- v každom kraji je zabezpečená tlmočnícka služba v posunkovej komunikácii
- navyše v TTSK a NSK sa poskytuje tlmočnícka služba aj formou artikulačného tlmočenia

Výsledky prieskumu z ankety - tlmočnícka služba - počet prijímateľov

	2012	2013	2014	2015 (k 30. 6. 2015)
BBSK	13	13	14	11
KSK	86	82	75	50
NSK	14	14	14	15
PSK	26	26	26	24
TTSK	20	30	53	83
ŽSK	20	29	34	26

Výsledky prieskumu z ankety - tlmočnícka služba - počet prijímateľov

- 6 krajov: BBSK, KSK, NSK, PSK, TTSK a ŽSK v rokoch 2012 - 2014 - celkovo - **tlmočnícku službu využilo priemerne 33 prijímateľov so SP ročne**

Výsledky z prieskumu z ankety - tlmočnícka služba - počet hodín na 1 klienta

	2012	2013	2014	2015 (k 30. 6. 2015)
BBSK	cca 74 hodín	cca 74 hodín	cca 48 hodín	cca 7 hodín
KSK	cca 40 hodín	cca 45 hodín	cca 32 hodín	cca 40 hodín
NSK	cca 14,6 hodín	cca 14,6 hodín	cca 12,8 hodín	cca 11,9 hodín
PSK	cca 60,8 hodín	cca 60,8 hodín	cca 48 hodín	cca 17,5 hodín
ŽSK	cca 68 hodín	cca 33 hodín	cca 49 hodín	cca 38 hodín

Výsledky z prieskumu z ankety - tlmočnícka služba - počet hodín na 1 klienta

- 5 krajov: BBSK, KSK, NSK, PSK a ŽSK v rokoch 2012 - 2014 - celkovo - **1 klient využíval tlmočnícku službu v priemere 45 hodín ročne**

Výsledky z prieskumu z ankety - tlmočnícka služba - finančná odmena

	2012	2013	2014	2015
BBSK	8 €/hodina	8 €/hodina	8 €/hodina	8 €/hodina
KSK	5,5 €/hodina	4,5 €/hodina	5,4 €/hodina	4,1 €/hodina
NSK	8,3 €/hodina	8,8 €/hodina	7,8 €/hodina	3,2 €/hodina
PSK	8,5 €/hodina	8,5 €/hodina	8,5 €/hodina	8,5 €/hodina
TSK	-	-	-	4 €/hodina
ŽSK	4 €/hodina	3,99 €/hodina	4,322 €/hodina	4,322 €/hodina

Počet tlmočníkov všeobecne (k 22. 6. 2016)

- počet tlmočníkov posunkovej komunikácie:
  - a. tlmočnícka služba - 15 zaregistrovaných tlmočníkov posunkovej komunikácie + 3 artikulační tlmočníci
  - b. súdni tlmočníci - 10 zaregistrovaných tlmočníkov
  - c. tlmočnícka služba online - 5 tlmočníkov (z nich 2 súdni tlmočníci)
  - d. mediálni tlmočníci - 5 tlmočníkov (z nich 1 súdny tlmočník)

Výsledky prieskumu z ankety a overovaní dát - sociálne poradenstvo I.

- **BBSK – základné** – Kresťanské centrum nepočujúcich na Slovensku, Banská Bystrica (2009)
- **BSK – špecializované** – Bratislavská asociácia SP, Bratislava (2012)
- **KSK** – nie je zaregistrované
- **NSK – špecializované** – Effeta – stredisko sv. Františka Saleského, Nitra (2009)

Výsledky prieskumu z ankety a overovaní dát - sociálne poradenstvo II.

- **PSK – špecializované** – Slovenská únia SP, Humenné (2013)
- **TSK – základné** – Slovenský zväz SP v Trenčíne (2009)
- **TTSK – špecializované** – Poradensko-rehabilitačné centrum SP Trnavského kraja, Trnava (2014)
- **ŽSK – špecializované** – Krajské centrum Asociácie Nepočujúcich Slovenska, Žilina (2014)

Výsledky prieskumu z ankety a overovaní dát - sociálne poradenstvo III.

- v rokoch 2012 - 2014 sociálne poradenstvo využilo **priemerne 32 prijímateľov so SP ročne** a to v BBSK, BSK, TTSK a ŽSK
- v rokoch 2012 - 2014 - 1 klient so SP využíval sociálne poradenstvo a to v priemere 16 hodín ročne v BSK a 19 hodín ročne v BBSK

Výsledky prieskum z ankety - TTSK

- **TTSK** - tlmočenie + špecializované sociálne poradenstvo + sociálna rehabilitácia:
  - a. rok 2012 – 48 000 € na 9 600 hodín pre 5 zamestnancov
  - b. rok 2013 – 45 600 € na 8 640 hodín pre 5 zamestnancov (4,5 pracovného úväzku)
  - c. rok 2014 – 57 600 € na 9 600 hodín pre 5 zamestnancov
  - d. rok 2015 – 80 640 € na 13 440 hodín pre 7 zamestnancov

Výsledky z prieskumu elektronických dotazníkov - základné údaje

- respondenti všetkých krajov
- pohlavie: 51 % (51) žien + 49 % (49) mužov
- strata sluchu: 75 % osôb so SP sa nedokáže telefonicky dohovoriť s rodičmi a súrodencami a 81 % osôb so SP so širším okolím

- vek:

#▲	Odpoveď	Odpovede	Podiel
●	15 - 19 rokov	2	2 %
●	20 - 29 rokov	28	28,0 %
●	30 - 39 rokov	48	48 %
●	40 - 49 rokov	15	15 %
●	50 - 61 rokov	7	7,0 %
●	62 rokov alebo viac	0	0 %

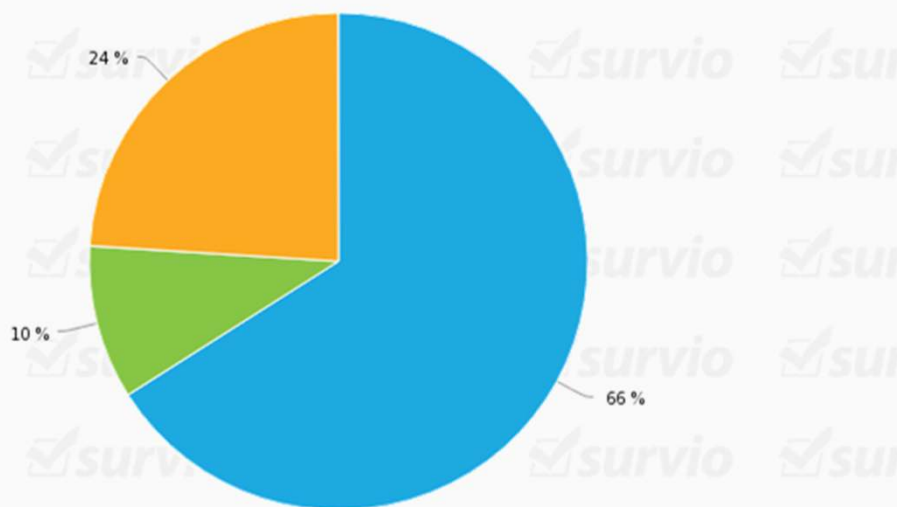

Výsledky z prieskumu elektronických dotazníkov - Ktorú službu využívate?

#▲	Odpoveď	Odpovede	Podiel
1	1. Tlmočník posunkovej reči.	25	25 %
2	2. Artikulačný tlmočník.	0	0 %
3	3. Osobný asistent v posunkovej reči.	12	12 %
4	4. Artikulačný osobný asistent.	8	8 %
5	5. Osobný asistent sprostredkujúci komunikáciu pre osoby so sluchovým postihnutím.	8	8 %
6	6. Opatrovateľská služba.	0	0 %
7	7. Ani jednu z nich nevyužívam.	47	47 %

Výsledky z prieskumu elektronických dotazníkov - prepis hovorenej reči

9. Simultánny prepis hovorenej reči je činnosť, pri ktorej prepisovateľ súčasne (simultánne) prepisuje hovorený prejav do písanej podoby hovoreného jazyka. Hovorený prejav je prepisovaný doslovne na počítači do textu. V budúcnosti by ste chceli túto službu využívať?

#▲	Odpoveď	Odpovede	Podiel
●	Áno.	66	66 %
●	Nie.	10	10 %
●	Neviem.	24	24 %

Výsledky z prieskumu elektronických dotazníkov - Ktorú odbornú činnosť by ste chceli využívať, ale nie je Vám dostupná? I.

#▲	Odpoveď	Odpovede	Podiel
●	Sociálne poradenstvo.	28	28,0 %
●	Simultánny prepis hovorenej reči.	30	30 %
●	Tlmočenie tlmočníka posunkovej reči.	58	58,0 %
●	Tlmočenie artikulačného tlmočníka.	9	9 %
●	Tlmočenie osobného asistenta v posunkovej reči.	18	18 %
●	Tlmočenie artikulačného osobného asistenta.	4	4 %
●	Tlmočnicka služba online.	39	39 %
●	Sprostredkovanie komunikácie prostredníctvom osobného asistenta.	4	4 %

Výsledky z prieskumu elektronických dotazníkov - Ktorú odbornú činnosť by ste chceli využívať, ale nie je Vám dostupná? II.

<p>Pomoc nepočujúcemu rodičovi počujúceho dieťaťa aj nepočujúceho dieťaťa od 1 roku veku do 9. roku veku pri činnostiach, ktoré vzhľadom na svoje sluchové postihnutie nie sú schopné zvládnuť pre problémy s vnímaním a pochopením hovorenej reči v súvislosti s rozvíjaním hovorenej reči.</p>	31	31 %
<p>● Nevyužívam, odborná činnosť nie je mi potrebná.</p>	10	10 %

Výsledky z prieskumu elektronických dotazníkov - komentáre respondentov

- on-line tlmočnická služba - keby bola služba dostupná nonstop, alebo teda aspoň od pondelka do nedele v určitých časových hodinách
- nedostupnosť tlmočníkov, tlmočnickej služby
- doposiaľ nevytvorený etický kódex tlmočníkov - hlavne dodržiavanie mlčanlivosti
- neprehľadnosť a rozdiel medzi jednotlivými službami
- semináre pre osoby so SP, aby každý mal jasno v týchto službách

Odporúčania

I.

- zvýšiť zviditeľňovanie sociálnych služieb pre osoby so SP zo strany poskytovateľov, aby sa zvýšil počet klientov so SP
- legislatívne (v zákone č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách) upraviť poskytovanie nového druhu sociálnej služby pre osoby so SP - simultánný prepis hovorenej reči pre osoby so SP, ktoré neovládajú posunkový jazyk
- vybudovať novú sociálnu službu - simultánný prepis hovorenej reči pre osoby so SP, ktorí neovládajú posunkový jazyk

Odporúčania

II.

- doplniť zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v § 44 o tlmočnícku službu vykonávanú ako online tlmočenie
- zrušiť zákon č. 448/2008 Z. z. o posunkovej reči nepočujúcich osôb ako zastaralý a v súčasnej dobe nevyhovujúci a nahradiť ho novým zákonom o komunikačných systémoch osôb so SP a osôb s hluchoslepotou, ktorý by obsahoval všetky komunikačné systémy, na ktoré majú osoby so SP právo

- garantovať zavedenie jednotnej výšky finančnej odmeny pre tlmočníkov pre osoby so SP - výška hodinovej sadzby odmeny pre tlmočníka by mohla vychádzať podľa 3-násobku hodiny osobnej asistencie
  - v súčasnosti hodina osobnej asistencie je 2,76 €, tlmočník by mohol dostávať 8,28 € na hodinu, ku odmene je potrebné pripočítať výdavky spojené s prácou tlmočníka (napr. cestovné)

- zavedenie vzdelávacích kurzov pre tlmočníkov pre osoby so SP - tlmočníka posunkového jazyka, artikulačného tlmočníka a tlmočníka pre hluchoslepé osoby, čím sa zvýši kvalita a v nadväznosti na to aj spokojnosť klientov – osôb so SP

Otázky?

Ďakujem za pozornosť :)

